

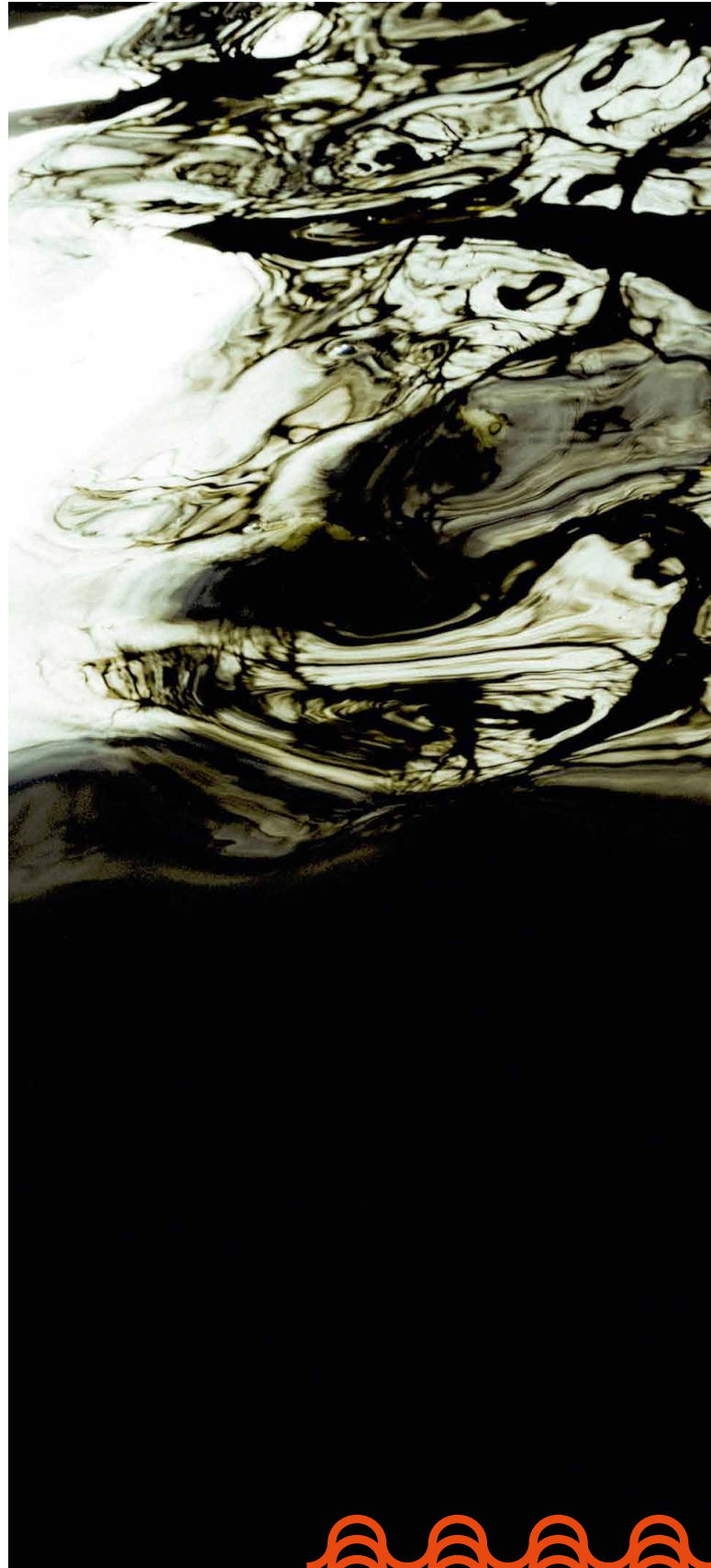
Öljyn hinnanmuutokset voimistavat suhdannevaihteluita

Yhdysvaltojen, Israelin ja Iranin välinen viimeaikainen sota sekä sitä seurannut öljykuljetusten keskeytyminen Hormuzinsalmen kautta ovat jälleen korostaneet öljyn hintashokkien merkitystä talouskehitykselle ja inflaatiolle.¹ Myös Venäjän hyökkäys Ukrainaan vuonna 2022 nosti öljyn hintaa voimakkaasti. Tässä tekstissä tarkastellaan lyhyesti, mitä makrotaloustieteellinen kirjallisuus kertoo öljyn hintashokkien vaikutuksista. Ensin kuvataan yleisiä vaikutuksia ja aiempia havaintoja, minkä jälkeen huomio kohdistuu vuoden 2022 öljyshokkiin.

KIRJALLISUUTTA ÖLJYSHOKKIEN VAIKUTUKSISTA

Öljyn hintashokkien vaikutuksia suhdannevaihteluihin on tarkasteltu laajasti sekä tutkimuksessa että talouspolitiikassa. OPECin vuoden 1973 öljysaarto ja sitä seurannut jyrkkä hinnannousu hidastivat talouskasvua ja kiihdyttivät inflaatiota monissa maissa. Myös Iranin vallankumousta seuranneet öljyshokit olivat pitkäkestoisia ja leimasivat suurta osaa 1970-luvusta.

Hamilton (2009, 2013) tarkastelee öljyn hintashokkien historiallisia vaikutuksia erityisesti vuosien 2008–2009 öljyshokin valossa. Hänen mukaansa shokkien taustalla olevat mekanismit ovat vaihdelleet: osa on johtunut kysynnän vahvistumisesta ja osa tarjonnan su-

Kuva: StockSnap, Pixabay.

¹ Hormuzinsalmen kautta kulkee noin neljäsosa maailman meriteitse kuljetetusta öljystä (IEA, 2026).

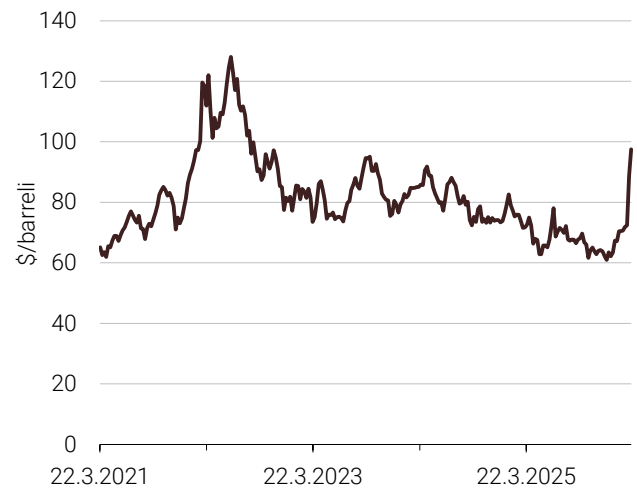
pistumisesta. Talousvaikutukset ovat tästä huolimatta olleet monilta osin samansuuntaisia. Hamilton (2009) arvioi kuluttajaluottamuksen ja kulutuksen heikentyneen selvästi, ja vaikutusten kohdistuneen erityisen voimakkaasti autoteollisuuteen. Lisäksi öljyn hintashokit heikensivät BKT:n kasvua etenkin vuosien 1973–1975 kriisissä. Blanchard ja Gali (2008) päätyvät samansuuntaiseen johtopäätökseen: öljyshokit hidastavat kasvua ja kiihdyttävät inflaatiota, vaikka vaikutukset ovat uudemmissa kriiseissä jääneet aiempaa vähäisemmiksi.

Qureshi ja Ahmad (2025) arvioivat öljyn hintashokeilla olevan stagflaatiovaikutus Yhdysvaltain talouteen: ne heikentävät talouskasvua ja samalla kiihdyttävät inflaatiota. Heidän mukaansa luonnonkatastrofin aiheuttama öljyn hinnan nousu liittyy teollisuustuotannon, rakentamisen ja vähittäiskaupan heikkenemiseen sekä työttömyyden ja inflaation nousuun. Baba ja Lee (2022) puolestaan tarkastelevat öljyn hintashokkien vaikutuksia inflaatioon ja inflaatio-odotuksiin. Heidän mukaansa öljyn hinnan nousu välittyy edelleen palkkoihin, mutta vaikutus on heikentynyt selvästi 2000-luvulta lähtien. Lisäksi öljyshokit nostivat inflaatio-odotuksia Euroopan maissa, joskin palkkoja hitaammin.

TUOREIMMAT ÖLJYSHOKIT

Venäjän hyökkäys Ukrainaan vuonna 2022 nosti öljyn hintaa ja koetteli erityisesti euroalueen talouksia, jotka olivat historiallisesti riippuvaisia venäläisestä öljystä. Le Roux ym. (2022) arvioivat kuitenkin, että vaikutus euroalueen potentiaaliseen tuotantoon jäi kolmen vuoden aikajänteellä suhteellisen pieneksi. Pataracchia ym. (2025) puolestaan arvioivat, että öljyshokit nostavat inflaatiota aiempaa pysyvämmiin ja heikentävät samalla BKT:tä ja työllisyyttä euroalueella. Heidän mukaansa vuoden 2022 öljyn hintashokki kiihdytti euroalueen inflaatiota noin yhdellä prosenttiyksiköllä ja hidasti BKT:n kasvua noin 0,15 prosenttiyksikköä.

**KUVIO 1. BRENT-RAAKAÖLJYN HINTA
22.3.2021–16.3.2026**

Lähde: FRED.

Maaliskuussa 2026 maailmantalous on jälleen kohdannut öljyshokin. Hormuzinsalmen kuljetushäiriö koskee suurta osaa maailman öljykaupasta, joten shokki on mittava ja suurempi kuin Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan jälkeen koettu öljyshokki. Öljyn hinta on noussut selvästi. Reaalisesti hinta on silti edelleen alempi kuin vuoden 2022 huipputasoilla, ja talouden öljyriippuvuus on pitkällä aikavälillä vähentynyt. Talousvaikutukset riippuvat ennen kaikkea kriisin kestosta ja siitä, kuinka nopeasti normaalit öljykaupan reitit palautuvat. Negatiiviset talousvaikutukset alleviivaavat edelleen tarvetta rakennemuutokselle, joka vähentää talouksien riippuvuutta fossiilisista polttoaineista. ■

KIRJALLISUUS

International Energy Agency (2026), **IEA Member countries to carry out largest ever oil stock release amid market disruptions from Middle East conflict**, Press release, 11 March 2026.

Hamilton, J. D. (2009), **Causes and Consequences of the Oil Shock of 2007–08**, NBER Working Paper No. 15002.

Hamilton, J.D. (2013), Historical oil shocks. In **Routledge handbook of major events in economic history**, 239–265, Routledge.

Blanchard, O. J., & Gali, J. (2008), **The Macroeconomic Effects of Oil Price Shocks: Why Are the 2000s so Different from the 1970s?** In **International Dimensions of Monetary Policy**, University of Chicago Press / NBER.

Baba, C., & Lee, J. (2022), **Second-Round Effects of Oil Price Shocks – Implications for Europe’s Inflation Outlook**, IMF Working Paper No. 2022/173.

Le Roux, J., Szorfi, B., & Weissler, M. (2022), **How higher oil prices could affect euro area potential output**, **ECB Economic Bulletin**, Issue 5/2022.

Qureshi, I. A., & Ahmad, G. (2025), **Oil price shocks and US business cycles**, **Journal of Economic Dynamics and Control**, 177, 105132.

Pataracchia, B., Pfeiffer, P., Ratto, M., & Teresinski, J. (2025), **Energy Commodity Price Shocks in the Euro Area: Evidence from a Large-Scale Structural Model**, Available at SSRN 5910584.

LISÄTIETOJA**PAOLO FORNARO**

johtava tutkija

040 965 8449

paolo.fornaro@labore.fi

www.labore.fi

